

Magyarország Alkotmánybírósága
a Fővárosi Törvényszék útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

csaloni meghatalmazás alapján

az 1. mellékletként

Panaszos) képviselőként eljárva az Alaptörvény

24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján

alkotmányjogi panaszt

terjeszték a Tisztelt Alkotmánybíróság elé a Kúria Pf.IV.20.217/2012/5. számú ítéletével (a továbbiakban: Ítélet), mint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben, arra tekintettel, hogy az álláspontom szerint ellentétes az Alaptörvény IX. cikkének (1) és (2) bekezdésével, valamint 28. cikkével. Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörében semmisítse meg a Kúria Ítéletét, valamint az általa felülvizsgált, a Fővárosi Törvényszék által hozott 19.P.21.022/2010/7. számú ítéletet és a Fővárosi Ítéltábla által hozott 8.Pf.21.129/2011/4. számú ítéletet.

1.

A Panaszost az Ítélet – illetve az azáltal felülvizsgált fővárosi törvényszéki és fővárosi ítéltáblai ítélet – elmarasztalta a jóhírnévhez fűződő jogok megsértése miatt, mert az általa üzemeltetett www.mte.hu honlapon elhelyezett cikkhez beküldött, és így a honlapon megjelenő két hozzászólás tartalma túllépte a véleménynyilvánítás megengedett határait. Az Ítélet által jóváhagyott másodfokú ítélet szerint mivel a Panaszos mint elsőrendű alperes teret adott „a felperesre nézve nem vitatottan súlyosan sértő, lealacsonyító hozzászólásoknak”, híreszteléssel valósította meg a jóhírnév sérelmét.

A Panaszos az általa üzemeltetett honlapon való kommentezést előzetes moderáláshoz nem kötötte, a jogsértő tartalom megjelentetésében – a tárhely biztosításán túl – nem működött közre. A Panaszos a jogsértő tartalomról való értesülést követően a jogsértő kommentet haladéktalanul eltávolította a tárhelyéről.

2.

Az Abtv. 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott vagy az eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet benyújtani. A Panaszos az ügyben a Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen a Kúriához fordult felülvizsgálat érdekében. A felülvizsgálati eljárás a Panaszos álláspontja szerint jogorvoslati jellegű, amely a konkrét ügyben is orvosolhatta volna a Panaszos jogainak sérelmét, és ezzel feleslegesen nem terhelte volna az Alkotmánybíróságot. A Kúria döntése az ügy érdemét is vizsgálta, és az eljárást befejezte.

A Panaszost a Kúria által felülvizsgált jogerős döntés marasztalja, tehát a felülvizsgálat eredménye – az ítélet hatályában való fenntartása – személyében érinti.

A Kúria döntését a Panaszos jogi képviselője 2012. október 2-án vette át, így az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidő 2012. december 1-jén jár le.

3.

A Kúria és a Fővárosi Ítéltábla általa felülvizsgált ítélete a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 75. § (1) bekezdését és 78. § (1)-(2) bekezdését értelmezte oly módon, hogy abból a tényből, hogy jogsértő véleménynyilvánítás a Panaszos honlapján jelent meg hozzászólásként, az következik, hogy a jó hírnevet rontó közlés híresztelésével maga a Panaszos is jogsértést követett el. Eszerint egyrészt az, hogy a Panaszos előzetes moderációt nem működtetett, tehát a hozzászólás megjelenésére – a tárhely biztosításán kívül – nem volt ráhatással, másrészt az, hogy a jogsértésről való értesülést követően a jogsértő tartalmat haladéktalanul eltávolította, kizárólag a kártérítés megállapíthatóságánál vizsgálandó körülmény.

4.

A Panaszost illeti az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítási szabadsághoz fűződő jog, amelynek kommunikációs alapjaként az a rendeltetése, hogy a közügyek megvitatását, az igazság keresését, illetve az önkifejezés lehetőségét társadalmi kontextusban biztosítsa, vagyis lehetővé tegye, hogy a közlő a címzettekkel az általa tett közlést megismertethesse. Az internet korában a korábbi időszakokra jellemző, centralizált, egyirányú kommunikáció mellett egyre nagyobb teret kapott a decentralizált, interaktív kommunikáció, amikor a befogadó az általa megismert közléssel kapcsolatos információkat vissza tudja csatolni a közönség számára. Ennek egyik megjelenési formája az internetes fórumok és hozzászólások rendszere, ahol az általánosan bevett gyakorlat szerint vagy előzetes moderáció mellett, vagy előzetes moderáció nélkül az olvasók a megjelenő tartalmakkal összefüggő álláspontjukat kifejezhetik.

Az ilyen hozzászólásra lehetőséget adó, fórumrendszert működtető személyek és szervezetek e tevékenységét a jelen kor körülményei között a véleménynyilvánítási szabadsága éppúgy védi, mint ahogyan az annak részét képező sajtószabadság biztosítja a vélemények és más közlemények közzétételére szolgáló sajtótermékek kiadását.

A Panaszos jogsérelmét az okozza, hogy a támadott bírósági döntések szerint tevékenysége jogsértőnek minősül, ha internetes oldalán különböző hozzászólások elhelyezésére ellenőrizetlenül biztosít lehetőséget, mivel számolnia kell azzal, hogy azok között jogsértő közlés is szerepel. A jogerős döntések következménye az, hogy az előzetes moderáció nélküli hozzászólás lehetőségét ésszerű kockázatvállalás mellett a fórumrendszert működtetők nem vállalhatják, az lényegében lehetetlenné válik, mivel az egyébként bevett internetes gyakorlatnak minősülő moderáció nélküliség mellett óhatatlanul előfordulhatnak jogsértő tartalmak a hozzászólásokban, aminek kockázatát viszont a fórumrendszer működtetője viseli.

5.

A Kúria Ítéletében és az azt megelőző ítéletekben foglalt bírói jogértelmezés sértette a Panaszosnak az Alaptörvény IX. cikkében biztosított jogát, és ellentétes volt az Alaptörvény 28. cikkével, amely szerint a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A Ptk. 75. § (1) bekezdését és 78. § (1)-(2) bekezdését ugyanis a véleménynyilvánítás szabadságának szükséges és arányos korlátozásán túli korlátozást tulajdonított.

Az Alaptörvénnyel konform értelmezés az lett volna, ha a bíróság megállapítja, hogy a Panaszos nem sértette meg a felperes személyhez fűződő jogait. Erre csak akkor került volna

sor, ha a Panaszos a közlés tartalmát előzetes moderáció keretében jóváhagyja, vagy ha az értesítést követően nem távolítja haladéktalanul el a jogsértő tartalmat a tárhelyéről. Az Alaptörvénnyel konform értelmezés szerint a jogsértésért való felelősség nem objektív jellegű, azt a közlés megjelentetésével csak a hozzászólás írója követi el.

A véleménynyilvánítás szabadságának mások jó hírnevének védelme érdekében történő szükséges és arányos korlátozása az, hogy a törvény alapján a bíróság jogsértőnek minősíti a jó hírnevet sértő véleménynyilvánításokat és – az egyéb jogkövetkezmények megállapításához elengedhetetlenül szükséges módon – megállapítja a jogsértésért felelős személyt. Aránytalan korlátozás azonban ezt a jogintézményt úgy értelmezni, hogy a jogsértést az is elköveti, aki a közlés tartalmára és megjelentetésére nincs befolyással, kizárólag a közlés megjelenési formájául szolgáló eszközt – a Panaszos ügyében a tárhelyet – biztosítja a jogsértést elkövető rendelkezésére.

A véleménynyilvánítás szabadságának ugyanis fontos aspektusa, hogy valaki az interneten előzetes moderáció nélkül közlést tegyen közzé. Ehhez azonban az szükséges, hogy legyen olyan, aki jogszerűen az ilyen közlés közzététele érdekében tárhelyet bocsát a rendelkezésére. Hozzászólások, vélemények ütköztetésére más módon nem is kerülhet sor: ha mindenki csak a saját tárhelyén nyilváníthat véleményt külső kontroll nélkül, a vélemények nem találkoznak. Belátható, hogy a vélemények ütköztetésének és az önkifejezésnek fontos formája veszne el, ha a bírósági joggyakorlathoz alkalmazkodva, a szándékolatlan jogsértések elkerülése érdekében csak előzetesen moderált internetes hozzászólások jelennének meg. Harmadik személy hozzászólása számára ugyanis csak akkor fog bárki előzetes moderáció nélkül tárhelyet biztosítani, ha azt anélkül megteheti, hogy a jogsértő közlés tartalmáért felelősséget vállalna. Ráadásul az előzetes moderáció bevezetése komoly jogkorlátozást jelent, hiszen szükségképpen öncenzúrára készíti a véleménynyilvánító személyt (nehogy a moderáló ott is jogsértést találjon, ahol nincs), de a moderálót is a túlbiztosításig sarkallja arra, hogy szigorú mércét alkalmazva minimalizálja az esetleges jogsértés megállapításának kockázatát. Végezetül fizikailag lehetetlen sok résztvevőjű vagy rövid reakcióidejű, parázs vitát folytatni előzetes moderációs rendszerben.

Az állam az alapvető jogok korlátozása során kötelező a legenyhébb hatékony eszközt választani. Jelen esetben a fentebb kifejtett alaptörvénykonform értelmezés a cél elérését lehetővé tevő, de a támadott bírósági döntésekben megjelenőnél enyhébb eszköz lenne. Ezen értelmezést az Alkotmánybíróság határozatában az Abtv. 46. § (3) bekezdésben meghatározott jogkörében kötelezővé teheti.

6.

A panaszt az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerint akkor fogadja be, ha a bírói döntést érdemben befolyásolta az alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű a kérdés. Álláspontom szerint mindkét feltétel teljesül.

A bírói döntés során a Panaszos jogi felelőssége amiatt került megállapításra, hogy a bíróság a Ptk. rendelkezéseit úgy értelmezte, hogy a felelősség objektív jellegű, és ezért a tárhelyszolgáltató ill. fórumrendszer-működtető a moderálatlan jogsértő hozzászólásokért már azok közzétételekor felelőssé válik. Ha a bíróság a Ptk. rendelkezéseit az Alaptörvény IX. cikkével konform módon úgy értelmezte volna, hogy a jogsértésért való felelősség csak a Panaszos közreműködésével, azaz előzetes moderációval vagy a haladéktalan eltávolítás mellőzésével áll be, akkor a bíróság nem állapította volna meg, hogy a Panaszos (is) megsértette a felperes személyhez fűződő jogait.

Az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdés azért alapvető alkotmányjogi jelentőségű, mert a véleménynyilvánítás szabadsága intézményi oldalának határait kell meghatározni. Ha az Alkotmánybíróság nem semmisíti meg az irányadó bírósági jogértelmezést, akkor a modern véleménynyilvánítási formák egyik legjellemzőbbje, a moderálás nélküli internetes hozzászólás Magyarországon jogszerűen nem működtethető, hiszen a tárhelyszolgáltató általa nem befolyásolható módon kerül jogsértésbe. Ez pedig alapvetően megváltoztatja a jogszerűen nyújtható internetes szolgáltatások körét, és az internetes véleménynyilvánítás formáit, lehetőségeit: a hírportáloktól és blogoktól kezdve, a fórumokon keresztül, egészen a Facebookig terjed azon internetes szolgáltatók köre, akik előzetes moderáció nélkül teret adnak a hozzászólásoknak. A bírói jogértelmezés elfogadásával végső soron más közlésformátumok is veszélybe kerülhetnek, hiszen analogikus értelmezés szerint 'híresztel' a jogsértő tartalmat továbbító hírközlési vagy postai szolgáltató is.

Budapest, 2012. december 1.

Tisztelettel,

A large black rectangular redaction box covering the signature and name of the official.